

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om upphävande av rambeslut 2004/68/RIF"

KOM(2010) 94 slutlig – 2010/0064 (COD)

(2011/C 48/24)

Föredragande: **Madi SHARMA**

Den 22 juli 2010 beslutade rådet och Europaparlamentet att i enlighet med artikel 304 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om upphävande av rambeslut 2004/68/RIF"

KOM(2010) 94 slutlig – 2010/0064 (COD).

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 september 2010.

Vid sin 465:e plenarsession den 15–16 september 2010 (sammanträdet den 15 september) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 110 röster för och 7 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 **EESK fördömer med kraft alla sexuella övergrepp och allt sexuellt utnyttjande av barn** och lovordar kommissionen för att man stärker EU:s engagemang när det gäller att bekämpa sexuella övergrepp mot barn genom att ersätta rambeslut 2004/68/RIF med ett nytt och mer objektiva direktiv. Brottsens och skadornas allvarliga karaktär samt den risk och sårbarhet som präglar barnens situation världen över får aldrig underskattas. Skyddet av barn på alla nivåer måste prioriteras. Offer och förövare måste ges maximalt stöd till rehabilitering för att främja det framtida sociala skyddet.

1.2 **EESK uppmanar återigen såväl Europeiska unionen (i enlighet med Lissabonfördraget) som de medlemsstater som ännu inte har undertecknat och ratificerat Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp och FN:s fakultativa protokoll till konventionen om barnets rättigheter som gäller handel med barn, barnprostitution och barnpornografi att skyndsamt göra detta**, så att EU får möjlighet att effektivt se över hur man hanterar de européer som begår övergrepp mot barn⁽¹⁾. Europeiska unionen skulle kunna utöva inflytande i samband med bilaterala överenskommelser när det gäller att övertyga andra europeiska länder (t.ex. Ryssland och Bosnien och Hercegovina) att underteckna konventionen. **Om man vill underlätta ett snabbt antagande av nationella åtgärder skulle ett inarbetande av konventionens bestämmelser i EU-lagstiftningen**

⁽¹⁾ Se hänvisningen i EESK:s yttrande EUT C 317, 23.12.2009, s. 43. Europarådets konvention av den 25 oktober 2007 om skydd för barn mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp, finns på <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/treaties/Html/201.htm>. Följande medlemsstater har inte undertecknat konventionen: Tjeckien, Ungern, Lettland och Malta (<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=201&CM=&DF=&CL=ENG>).

"Första fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter som gäller handel med barn, barnprostitution och barnpornografi". Antaget i maj 2000. Ikraftträdande: januari 2002. Finns på <http://www2.ohchr.org/english/law/crc-sale.htm>. Följande medlemsstater har ännu inte ratificerat detta fakultativa protokoll till konventionen om barnets rättigheter: Tjeckien, Finland, Irland, Luxemburg och Malta (http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtmsg_no=IV-11-c&chapter=4&lang=en).

vara effektivare än nationella ratificeringsförfaranden, och det skulle också säkerställa en bättre övervakning av genomförandet.

1.3 Det är viktigt med en rättslig ram för att kunna åtala och döma förövare av sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande. **I Europa är det dock av största vikt med förebyggande insatser, och dessa måste diskuteras parallellt med lagstiftning.** Detta lyfts fram som ett av direktivets mål, men behandlas inte tillräckligt utförligt i direktivtexten. EESK skulle kunna avge ett yttrande där kommittén går igenom förebyggande insatser och lyfter fram fallstudier med bästa metoder från det civila samhället och statsmakterna världen över när det gäller preventionsmekanismer.

1.4 EESK rekommenderar att man skapar en plattform för utbyte av bästa praxis när det gäller att reagera på dessa brott och att man använder både rättsliga och andra former av mekanismer för att utforma metoder och utbildning. Detta bör inbegripa ett mer omfattande samarbete med organisationerna i det civila samhället, arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer i syfte att stödja utbildningsinsatser och skapa medvetenhet på lokal nivå.

1.5 EESK uppmanar EU-institutionerna (Europeiska kommissionen, rådet och Europaparlamentet), som alla befinner sig i en kraftfull och privilegierad position, att gemensamt utöva påtryckningar på tredjeländer, särskilt i de välutvecklade delarna av världen (t.ex. USA, Kanada, Japan, Australien och Ryssland), och kräva att webbplatser med material med sexuella övergrepp mot barn **undandröjs**. EU måste med större eftertryck kräva att ICANN⁽²⁾ tar sitt ansvar.

⁽²⁾ Internet Corporation for Assigned Names and Numbers.

1.6 EESK vill att webbplatser med material med sexuella övergrepp mot barn undanröjs skyndsamt eller, om detta inte är möjligt, att de spärras. EESK kan utarbeta ett yttrande i denna fråga, efter samråd med berörda aktörer och det civila samhället om konsekvenserna av ett undanröjande eller en spärrning.

1.7 EESK skulle vilja uppmuntra medlemsstaterna att göra bruk av de möjligheter som detta nya direktiv erbjuder att inleda en debatt om fastställandet av en minimiålder för samtycke till sexuellt umgänge i Europa. När det gäller rörlighet, invandring och förändrade samhällsvärderingar i Europa, skulle debatter och samråd kunna genomföras för att undersöka hur "traditionerna" spelar in i detta avseende.

1.8 EESK rekommenderar att kommissionen ger tydliga definitioner på sådan terminologi som annars skulle kunna leda till oklarheter när direktivet omsätts i nationell lagstiftning.

1.9 EESK vill att direktivet fastställer enhetliga "preskriptionstider" i samtliga medlemsstater. Vid behov skulle EESK vilja gå vidare och föreslå att "preskriptionstiden" ska börja räknas från och med det att offret uppnår 18 års ålder.

1.10 EESK har i sitt arbete fått stöd av många icke-statliga organisationer och sakkunniga som arbetar med att skydda barn, och deras rekommendationer när det gäller det nya direktivet återfinns på deras webbplatser⁽³⁾. Vi vill lyfta fram det berömvärda arbete som utförs av icke-statliga organisationer världen över för att skydda barn, och vi lovordar EU-institutionerna, Europarådet och FN för att de tillhandahåller rättsliga mekanismer för att skydda barn mot sexuellt utnyttjande.

2. Det nya direktivets bakgrund och mål

2.1 EU erkänner barnens rättigheter i artikel 3 (EUF) i Lisabonfördraget och i stadgan om de grundläggande rättigheterna (särskilt artikel 24 och dess rättsliga grund), som fastställer en positiv skyldighet att agera i syfte att sörja för nödvändigt skydd av barn. Det fastställs att **barnets bästa ska komma i främsta rummet** vid alla åtgärder som rör barn, vilket ligger i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter. Detta har omsatts i en målinriktad politik för att främja, skydda och tillgodose barns rättigheter – inbegripet EU:s ungdomsstrategi – inom ramen för EU:s interna och externa politik.

2.2 I linje med olika förslag om förebyggande och bekämpande av människohandel samt skydd av offer och med programmet "För ett säkrare internet", bygger det nya direktivet på mer materiella processrättsliga och straffrättsliga bestämmelser i medlemsstaterna när det gäller skydd av barn. De förebyggande åtgärdernas effektivitet kommer också att förbättras i hela EU, och därmed förhindra situationer där förövarna väljer att åka till medlemsstater med mindre stränga regler för att begå sina brott. Gemensamma definitioner skulle göra det möjligt att främja

utbytet av gemensamma uppgifter, förbättra uppgifternas jämförbarhet och underlätta internationellt samarbete.

2.3 Det nya direktivet omfattar följande:

— Brott på IT-området, inbegripet **det nya brottet kontaktsökning med barn i brottsligt uppsåt via internet (gromning)**.

— **Assistans i samband med brottsutredningar och åtal.**

— Lagföring av brott som begåtts utomlands, vilket innebär att både EU-medborgare och personer som har sin vanliga vistelseort i EU **åtalas även om de begår brotten utanför EU.**

— Nya bestämmelser införs för att skydda brottsoffren i syfte att **underlätta tillgången till rättslig prövning för dem och se till att de inte blir lidande av att delta i straffrättsliga förfaranden.**

— Förhindrande av brott genom åtgärder som riktas mot dem som tidigare begått brott, så att de inte återfaller i brott och **i syfte att minska tillgången till barnpornografi på internet.**

3. Allmänna kommentarer om motiveringsdelen

3.1 "Vid genomförandet av alla åtgärder för att bekämpa sådana brott måste barnets bästa komma i främsta rummet enligt Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och FN:s konvention om barnets rättigheter", och mot denna bakgrund stöder EESK beslutet att respektera subsidiaritetsprincipen i anslutning till uppdatering, utvidgning och förstärkning av nationell lagstiftning. Medlemsstaterna måste få göra undantag från kravet på dubbel straffbarhet för fastställande av extraterritoriell behörighet i samband med brott. **De bör ha rätt att lagföra alla former av sexuella övergrepp på barn.**

3.2 **Befintlig och ny lagstiftning måste genomdrivas på ett bättre sätt**, och detta förutsätter att kommissionen med hjälp av Europol och brottsbekämpande organ genomför övervakning i syfte att säkerställa att skyddet av barn prioriteras. Man måste fastställa gemensamma principer och kriterier för att avgöra brottens svårhetsgrad i samband med sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande av barn. EESK rekommenderar i detta sammanhang att man skapar en plattform för utbyte av bästa praxis när det gäller att reagera på dessa brott, och att man använder både rättsliga och andra former av mekanismer för att utforma metoder och utbildning. Detta kan inbegripa ett mer omfattande samarbete med det civila samhällets organisationer, arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer i syfte att stödja utbildningsinsatser och skapa medvetenhet på lokal nivå.

⁽³⁾ IWF (www.iwf.org.uk), ECPAT International (<http://www.ecpat.com>), Save the Children (www.savethechildren.org), Missing Children Europe (www.missingchildreneurope.eu), Amnesty International (www.amnesty.org).

3.3 Uppmärksammade fall, särskilt sådana med påstått politiska, religiösa eller mångfasetterade konsekvenser, måste övervakas på ett öppet sätt på EU-nivå i syfte att undvika återfall⁽⁴⁾.

3.4 För att stärka preventionsmekanismerna och minska offrens sårbarhet bör direktivet också vara förenligt med annan EU-politik, bland annat med avseende på social trygghet, utbildning, familj, sysselsättning och den digitala agendan. Grupper av barn som är särskilt utsatta för stora risker inbegriper invandrare, asylsökande, underåriga utan medföljande vuxen, barn som är socialt sämre lottade, utestängda eller funktionshindrade, barn som omhändertagits och barn som lever i en familj där våld och övergrepp är en del av vardagen.

3.5 Uppgifter om brottsbekämpning från USA och Europa visar ett starkt samband mellan nedladdning av material med sexuella övergrepp mot barn, inbegripet spädbarn, och övergrepp på barn utanför nätet. Om straffen graderas enbart på grundval av kontakt, leder detta sannolikt till större risk att fler barn (särskilt spädbarn) utsätts för övergrepp.

3.6 92 % av allt material med sexuella övergrepp mot barn på internet ligger på servrar i Nordamerika, Europa och Ryssland⁽⁵⁾. EESK anser att Europeiska kommissionen, rådet och Europaparlamentet befinner sig i en kraftfull och privilegierad position att utöva påtryckningar på länder utanför EU, särskilt i de välutvecklade delarna av världen, och att kräva att webbplatser med material med sexuella övergrepp mot barn **undanröjs**.

3.7 Man måste i högre grad främja en kultur för IT-säkerhet ("cybersecurity culture") samt den europeiska digitala agendan⁽⁶⁾ bland invånarna. Med alltmer omfattande fildelning via icke-hierarkiska nät (peer-to-peer-nätverk) av bilder på övergrepp mot barn⁽⁷⁾ och gromning på sociala nätverkssajter måste åtgärder omedelbart vidtas för att identifiera och lagföra förövare, dem som besöker sajterna eller tittar på bilderna och tjänsteleverantörer som tillhandahåller servrar för sajterna, samt för att spåra och stoppa de finansiella överföringar som görs för att få tillgång till bilder på övergrepp mot barn. Det finns teknik för att identifiera alla delar av övergreppskedjan, och EU måste lägga större tyngd bakom kravet på ansvarsfulla insatser från ICANN⁽⁸⁾.

⁽⁴⁾ Ett antal nyligen rapporterade fall av övergrepp, av vilka några upptäckts tack vare statliga ingripanden, visar förekomsten av omfattande, systematiska övergrepp i religiösa institutioner, pedofilnätverk och skolor/barnhem. Många av dessa har tystats ned under årtienden för att skydda individernas och institutionernas image och rykte.

⁽⁵⁾ http://www.iwf.org.uk/documents/20100511_iwf_2009_annual_and_charity_report.pdf.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm.

⁽⁷⁾ ISIS-projektet har kommit fram till att tusentals filer med bilder på övergrepp mot barn överförs varje minut i peer-to-peer-nätverk. "Supporting Law Enforcement in Digital Communities through Natural Language Analysis", International Workshop on Computational Forensics, Springer Lecture Notes in Computer Science 5158 (2008), ss. 122–134.

⁽⁸⁾ Internet Corporation for Assigned Names and Numbers.

3.8 Direktivet är tydligt fokuserat på "barnets bästa" och på "skydd av barn". Generellt sett innehåller dock inte direktivet några tydliga uppgifter om "förebyggande" insatser som ska genomföras. **Förebyggande insatser är av största betydelse i Europa som helhet och de måste diskuteras parallellt med lagstiftning.** Kommissionen har begränsade befogenheter när det gäller förebyggande insatser, men i direktivet borde man främja och skapa mekanismer som gör det möjligt för andra att genomföra sådana insatser.

3.9 När det gäller förebyggande insatser skulle ytterligare resurser kunna anslås för att utvidga olika kommissionsprogram (t.ex. Daphne och ramprogrammet) och utforma nya program som kan genomföras av aktörer inom det civila samhället. EESK anser att information till allmänheten om de specifika lagar som finns för att bestraffa specifika beteenden som är skadliga för barn skulle kunna fungera som en effektiv preventionsmekanism.

3.10 Insatser krävs för att förhindra övergrepp mot barn, och de måste användas i förening med rättsliga sanktioner. EESK vill därför föreslå att man under rubriken "Motiv och syfte", där det bland annat står att "målet bör särskilt vara att effektivt beivra sådana brott, att skydda brottsoffrens rättigheter, förhindra sexuell exploatering av barn och sexuella övergrepp mot barn" lägger till "**inbegripet en skyndsam identifiering av barn som är offer för övergrepp med hjälp av lämpligt utbildad personal och tillhandahållande av barnfokuserade insatser för såväl brottsoffer som förövare**".

3.11 Man måste rikta uppmärksamhet på utformning av förebyggande insatser och på straffrättsliga förfaranden när det gäller fildelningsbrott i **peer-to-peer-nätverk** och handel med bilder. Med alltmer omfattande fildelning och gromning på sociala nätverkssajter måste åtgärder omedelbart vidtas för att identifiera och lagföra förövare, dem som besöker sajterna och tjänsteleverantörer som tillhandahåller servrar för sajterna.

3.12 I förslaget (under rubriken "Motiv och syfte") betonar man att "en betydande minoritet av barn i Europa riskerar att utsättas för sexuella övergrepp under sin barndom". Hotet mot **barn utanför Europa måste också beaktas**: Barn är barn oavsett var de befinner sig i världen, och de måste skyddas från personer från Europa som begår övergrepp mot andra europeiska eller utomeuropeiska barn utomlands.

3.13 Uttrycket "barnpornografi" bör bytas ut (i titel, definition och genomgående i texten) mot uttrycket "**bilder på sexuella övergrepp mot barn eller material med sådant innehåll**". Pornografi är förknippat med erotik.

3.14 **"Turism"**: I direktivet (skäl 9) används uttrycket "sex-turism". Det uttryck som nu används av sakkunniga och icke-statliga organisationer på detta område är "travelling sex offenders" ("resande sexförbrytare")⁽⁹⁾. "Turism" förknippas med semester och nöjen, något som EESK framhöll i sitt tidigare yttrande om "Att skydda barn från personer som begår barnsexbrott utomlands"⁽¹⁰⁾.

3.15 **"Traditioner"** (skäl 7): "Det här direktivet reglerar inte medlemsstaternas politik när det gäller sexuellt umgänge [...] som kan anses som en människas normala sexuella utveckling, med beaktande av olika kulturella traditioner och rättstraditioner [...]". När det gäller rörlighet, invandring och förändrade samhällsvärderingar i Europa rekommenderar EESK att debatter och samråd genomförs för att undersöka hur "traditionerna" spelar in i detta avseende. Detta samråd, och de rättsliga konsekvenserna, bör också omfatta kulturella sedvänjor, t.ex. kvinnlig könsstympning, som skulle kunna anses som sexuella övergrepp mot barn.

3.16 **"Tillgängliga för allmänheten"** (skäl 13): "Barnpornografi [...] får [inte] tolkas som uttryck för en åsikt. För att bekämpa barnpornografi måste man minska spridningen av sådant material genom att försvåra för gärningsmännen att ladda upp sådant innehåll på webbsidor som är tillgängliga för allmänheten." **Direktivet måste förhindra material med sexuella övergrepp mot barn oavsett medium⁽¹¹⁾ och form.** Uttrycket "avbildning" täcker inte allt tillgängligt material, och direktivet bör också omfatta icke avbildande material med sexuella övergrepp på barn. Dessutom bör direktivet behandla begreppen "konstnärlig frihet" och "uttryck för en åsikt" och säkerställa att inget av dem kan missförstås i samband med material med sexuella övergrepp på barn. Artikel 2 b, som innehåller en definition av "barnpornografi", bör därför ges följande lydelse i led i: "**allt material som framställer ett barn (...)**", i ii) "**varje framställning för (...)**" och i led iii) "**allt material som framställer en person som förefaller att vara ett barn (...)**".

3.17 När det gäller att "ge stöd och stimulans till leverantörer av Internettjänster att på frivillig basis utarbeta uppförandekoder och riktlinjer för att spärra tillträdet till sådana Internetsidor" (skäl 13), vill EESK betona att den främsta prioriteten måste vara att undanröja innehållet vid källan, och endast när detta inte är möjligt (utanför EU) spärra tillträdet till dessa internetsidor. Inom EU bör detta utgöra ett rättsligt krav, om branschen, internetleverantörer och ekonomiska och finansiella aktörer, t.ex. kreditkortsföretag, menar allvar med sitt åtagande att bekämpa dessa övergrepp.

⁽⁹⁾ CEOP (Child Exploitation and Online Protection Centre).

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 1.

⁽¹¹⁾ EUT C 224, 30.8.2008, s. 61.

4. Särskilda kommentarer om direktivets artiklar

4.1 Artikel 1 ("Syfte") bör kompletteras med "påföljder inom området **sexuella övergrepp mot och** sexuell exploatering av barn, samt material med framställningar av sexuella övergrepp mot barn".

4.2 Artikel 2 b iv: "verklighetstroga bilder av ett barn som medverkar" bör kompletteras med "**eller avbildas som om det medverkar**".

4.3 Artikel 2 b: Uttrycket "i första hand" bör strykas genomgående, eftersom det avleder uppmärksamheten från fokuseringen på "för sexuella syften".

4.4 Artikel 2 e: Stryk undantagen för "stater eller offentliga organ vid utövandet av de befogenheter som de har i egenskap av statsmakter samt internationella offentliga organisationer". När det gäller juridiska personer får det inte förekomma någon strafffrihet i fråga om sexuella övergrepp mot barn.

4.5 Artiklarna 3.3 och 8 om "sexuellt umgänge mellan samtyckande": När det gäller meningen "Att ägna sig åt sexuellt umgänge med ett barn, som inte har uppnått sexuell myndighetsålder enligt nationell lagstiftning", ska det noteras att både FN-konventionen om barnets rättigheter och EU definierar barn som "en person under 18 år". Terminologin är därför motsägsfull. Detta behandlas delvis i artikel 8 ("**Sexuellt umgänge mellan samtyckande jämbördiga parter**"). Dessutom regleras inte sexuellt umgänge mellan barn som uppnått den sexuella myndighetsåldern i artiklarna 3, 4, 5 och 8. EESK anser att detta kräver ytterligare diskussion och klargöranden. Vi skulle vilja uppmantra medlemsstaterna att göra bruk av de möjligheter som detta nya direktiv erbjuder att fastställa en minimiålder för samtycke till sexuellt umgänge i Europa. Större klarhet krävs också när det gäller uttrycket "i ungefär samma ålder".

Artikel 3.4 i: Mot bakgrund av antalet fall inom familjen bör "föräldransvar" specificeras som förtroendeställning. Detta skulle ligga i linje med artikel 5 i FN-konventionen om barnets rättigheter. Dessutom bör uttrycket "erkänd" strykas i anslutning till "förtroendeställning eller av makt eller inflytande över barnet". Detta är viktigt i samband med händelser i Europa som inte bara inträffar i pedofilnätverk utan också inom familjer och i religiösa kretsar, i skolan och inom alternativ omsorgsverksamhet. Det är mycket viktigt att det inte förekommer någon som helst immunitet mot åtal, förhör eller tillgång till upplysningar när det gäller någon i myndighetsställning, oavsett om denna är av politisk eller religiös karaktär.

4.6 Artikel 3.5: Förteckningen över brott som rör sexuella övergrepp bör också omfatta "exhibitionism", efter det att kommissionen gett en godtagbar definition av exhibitionism. ⁽¹²⁾.

4.7 Artikel 4.2–4.5 rör "pornografiska föreställningar" och verkliga barns direkta deltagande. Detta kan blandas samman med artikel 5, som rör "brott som har samband med barnpornografi". En förklarande not skulle kunna vara av värde för att undvika denna sammanblandning.

4.8 Artiklarna 4–8: Direktivet måste innehålla en tydlig definition av orden "medvetet" och "avsiktliga".

4.9 Artikel 4.1: Uttrycket "avsiktliga" bör strykas, eftersom förövare annars, i syfte att undvika åtal, skulle kunna hävda att de inte kände till offrets ålder ⁽¹³⁾.

4.10 Artikel 4.8: "Att ägna sig åt sexuellt umgänge (...)" bör inbegripa "eller samtycka till att ägna sig" och ge möjlighet till åtal, "oavsett om det sexuella umgänget ägt rum eller ej."

4.11 Artikel 6 ("Kontaktsökning med barn för sexuella ändamål") bör utvidgas till att omfatta ett erkännande av olika former av grooming, inbegripet grooming av vuxna med ansvar för skydd av barn och grooming utanför nätet.

4.12 Artiklarna 7 och 9: I linje med övriga delar av direktivet bör i dessa artiklar ett maximistraff för det berörda brottet anges.

4.13 Artikel 7.3 b: En del av de personer som begår barnsexbrott utomlands är situationsbetingade förövare ("situational offenders") som begår sexuella övergrepp när tillfälle bjuds. Därför föreslår EESK att "anordnande av resor och/eller andra arrangemang i anslutning till förövandet av något av de brott som avses i artiklarna 3–7" ska vara straffbelagat.

4.14 Artikel 8: Formuleringen "förutsatt att handlingarna inte innebär någon form av övergrepp" bör ersättas med "förutsatt att handlingarna inte innebär någon form av tvång".

4.15 Artikel 9 ("Försvarande omständigheter") skulle också kunna kompletteras med "i) Brottet begicks med användande av grovt våld eller vållade, eller skulle sannolikt ha kunnat vålla, barnet allvarlig skada".

4.16 Med tanke på den skada som dessa brott vållar barnen, även sedan de blivit vuxna, vill EESK föreslå att dessa brott inte ska omfattas av en preskriptionstid eller förfalla efter en viss minimitid.

4.17 Artiklarna 10 och 12 beaktar inte förövare som byter uppehållsort och är inte tillräckligt långtgående när det gäller att förhindra förövare från att resa utomlands. I ett tidigare yttrande ⁽¹⁴⁾ samarbetade EESK med Ecpat ⁽¹⁵⁾ och rekommenderade då följande:

— Kontroll och hinder.

— Fleråriga samarbetsavtal.

— Avtal om deportering av dömda gärningsmän.

— Användning av reseförbud.

4.18 Artikel 11 ("Juridiska personers ansvar"): Juridiska personer bör hållas ansvariga oavsett var de har möjliggjort förövarens övergrepp och oavsett om de har fått utbyte av det eller ej. Därför bör formuleringen "till deras förmån" (av en person) strykas.

4.19 Artikel 12 b) ("Sanktioner för juridiska personer"): Denna artikel bör ändras så att den inte bara belägger förövare med näringsförbud, utan också hindrar dem från att ägna sig åt "alla aktiviteter" som innebär kontakter med barn.

4.20 Artikel 13 ("Offrets befrielse från lagföring") bör "säkerställa" och inte bara "sörja för att det finns möjlighet" att barn som deltar i olaglig verksamhet som en direkt följd av att de utsatts för dessa brott inte åtalas eller straffas.

4.21 Artikel 14 behandlar "utredning och lagföring". För att göra utredningar och åtal praktiska och effektiva måste adekvata villkor skapas för tillgång till finansiering av utbildning och rådgivning samt för forskning om ny och framväxande teknik. Full insyn måste råda i utredningsprocessen. Denna artikel bör också kunna innebära att vissa typer av brott inte kan preskriberas.

4.22 Artikel 14.2: När det gäller "en tillräckligt lång tidsperiod" bör medlemsstaterna tillåtas flexibilitet vad avser preskription, så att de också kan beakta hur allvarligt brottsoffrets liv, hälsa och välmående har påverkats.

4.23 EESK rekommenderar att man i direktivet specificerar att den preskriptionstid som finns i nationell lagstiftning ska börja räknas från och med det att brottsoffret uppnått myndighetsålder. Kommittén föreslår också att kommissionen ska sträva efter att främja en harmonisering av de nationella preskriptionstiderna i syfte att undvika förvirring eller misstag i samband med att brottsbekämpande organ genomför utredningar över gränserna.

⁽¹²⁾ Denna fråga aktualiserades nyligen i ett fall i Portugal.

⁽¹³⁾ Ecpat (End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes) förespråkar en särskild bestämmelse som kastar om bevisbördan när det gäller personers ålder i material med sexuella övergrepp mot barn, så att denna börda ligger på dem som producerar, distribuerar och/eller innehar detta slags material. I Nederländerna har detta redan genomförts.

⁽¹⁴⁾ Se fotnot 1.

⁽¹⁵⁾ Ecpat – End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes – har särskild rådgivande status inom FN:s ekonomiska och sociala råd (Ecosoc).

4.24 I artikel 14.3, "(...) nödvändiga (...) utredningsverktyg är tillgängliga (...)", är det mycket viktigt att se till att det förutom sådana verktyg också finns välutbildad personal som kan använda dem.

4.25 Artikel 15 främjar "rapportering", men det anges inte i detalj vilka mekanismer och finansieringsmöjligheter som ska finnas för att stödja snabba insatser från dem vars yrke är att arbeta med barn. Med tanke på att sexualbrott mot barn underreporteras bör effektiva och lättillgängliga rapporteringsmekanismer införas i samtliga medlemsstater.

4.26 För att uppmuntra snabb rapportering av misstänkta personer eller faktiska fall av sexuella övergrepp och utnyttjande, är det viktigt att se till att yrkesverksamma som rapporterar i god tro skyddas från skadeståndskrav enligt straff- och civilrätt, klagomål inför etiska kommittéer och åtal för brott mot sekretessbestämmelserna.

4.27 I artikel 16.1 d ("Behörighet och samordning av åtal") saknas alla aspekter som rör utlämning av misstänkta. Detta behandlas i artikel 5 i det fakultativa protokollet till FN-konventionen om barnets rättigheter, och det bör även behandlas i kommissionens direktivförslag. I samma punkt bör formuleringen "(...) en juridisk person som är etablerad inom den medlemsstatens territorium" kompletteras med (...) **etablerad inom eller verkar från (...)**".

4.28 Artikel 16.2: I meningen "(...) deras behörighet omfattar situationer (...) enligt (...) artiklarna 3 och 7 (...)" bör enligt EESK artiklarna 3, 4, 5, 6, och 7 nämnas.

4.29 Artikel 16.3: Det får inte förekomma några undantag om medlemsstaterna på allvar eftersträvar ett globalt skydd av barn. Det undantag enligt vilket "en medlemsstat får besluta att den inte ska tillämpa eller att den endast i särskilda fall eller under särskilda omständigheter ska tillämpa de behörighetsregler som anges i punkt 1 c och 1 d om brottet har begåtts utanför dess territorium" bör därför strykas.

4.30 Artikel 17.1: När det gäller formuleringen "(...) ska ges hjälp (...)", rekommenderar EESK att medlemsstaterna ska se till att barn som är offer för brott som anges i artiklarna 3–7 ges adekvat och specialiserad hjälp, inbegripet boende på en säker plats, medicinsk och psykosocial hjälp samt utbildning. Medlemsstaterna bör se till att dessa tjänster tillhandahålls av utbildad personal och tar hänsyn till barnets kulturella identitet/ursprung, kön och ålder⁽¹⁶⁾. Sådana åtgärder kommer att minska sårbarheten och därigenom stärka de förebyggande insatserna.

4.31 Innehållet i artikel 19 om "brottsutredningar" behandlas i artikel 8 i det fakultativa protokollet till FN-konventionen om barnets rättigheter, som bör beaktas i kommissionens direktivförslag.

⁽¹⁶⁾ Rio de Janeiro Declaration and Call for Action to Prevent and Stop the Sexual Exploitation of Children and Adolescents.

4.32 EESK skulle också vilja rekommendera att en hänvisning görs till riktlinjerna i FN:s ekonomiska och sociala råds resolution 2005/20 om åtgärder för skydd av barn som är brottsoffer eller vittnen till brott⁽¹⁷⁾.

4.33 Många barn som har utsatts för övergrepp av sina föräldrar som har sålt dem, av människosmugglare eller av vuxna som är involverade i prostitution, tappar förtroendet för vuxna, vilket innebär att en grund för förtroende måste återskapas innan utredningar äger rum. Medlemsstaterna måste därför identifiera barn som fallit offer för brott och återuppbygga barnets liv, t.ex. genom boende, omsorg, skydd och specialinriktade psykologiska insatser, i syfte att genomdriva lagstiftning och beivra sådana brott.

4.34 Artikel 19.3 e: Efter formuleringen "Att antalet förhör blir så få som möjligt och endast utförs om det är strikt nödvändigt för de straffrättsliga förfarandena" bör "**eller för att garantera barnets säkerhet och välfärd**" läggas till.

4.35 Artikel 21 "(Att spärra tillträdet till webbsidor)" bör ges en ny lydelse⁽¹⁸⁾. Prioritet bör ges åt att undanröja webbplatser snarare än att spärra dem, något som bör utgöra en andrahandsåtgärd i de fall då undanröjande inte kan ske. Spärning kan fungera parallellt med undanröjande som en kortsiktig taktik för att störa tillträdet och skydda oskyldiga användare från att bli utsatta för innehåll med sexuella övergrepp mot barn⁽¹⁹⁾. I denna artikel bör medlemsstaterna åläggas att agera omedelbart för att stänga webbplatsen.

4.36 Där direkt undanröjande inte är möjligt bör insatser inriktas på att spåra förehavanden och aktiviteter på webbplatser som sprider innehåll med sexuella övergrepp mot barn, i syfte att ge behöriga organ och internationella brottsmyndigheter information så att de senare kan undanröja sådant innehåll och göra en utredning vad gäller distributörerna. EESK rekommenderar följande:

— På internationell nivå måste domännamnsregistren och de berörda myndigheterna vinnlägga sig om att avregistrera domäner med anknytning till sexuella övergrepp mot barn.

— Större satsningar måste göras för att undersöka fildelningsverksamhet, inbegripet peer-to-peer-nätverk.

4.37 Artikel 21.2: Satsningar bör göras på att genom ålägganden, eller i annan form, se till att finansiella institutioner vidtar åtgärder för att spåra och hindra de finansiella överföringar som görs via dessa institutioner i syfte att få tillgång till bilder på övergrepp mot barn.

⁽¹⁷⁾ Se: <http://www.un.org/docs/ecosoc/documents/2005/resolutions/Resolution%202005-20.pdf>.

⁽¹⁸⁾ Internet Watch Foundation report on blocking and removal.

⁽¹⁹⁾ <http://www.iwf.org.uk/public/page.148.htm>.

5. Ytterligare aspekter som skulle kunna behandlas i direktivet

5.1 I direktivet nämns inte uppgiftsskydd: Skyddet av barn bör ha företräde framför uppgiftsskydd och yttrandefrihet under vissa väldefinierade förutsättningar i enlighet med den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

5.2 På EU-nivå måste det skapas ett mer omfattande samarbete för brottsbekämpning, nationella och internationella system för hur förövare ska hanteras och ett "varningssystem för försvunna barn".

5.3 Problemet med sexuella övergrepp mot barn där förövarna också är barn diskuteras inte. Detta måste betraktas som ett specialfall och skulle kunna behandlas i artikel 9. Det nämns endast kortfattat i samband med interventionsprogram i artikel 20 ⁽²⁰⁾.

5.4 EESK uppmanar medlemsstaterna att – med full respekt för subsidiaritetsprincipen – överväga att vidta specifika åtgärder för att se till att de övervakningsmekanismer och det psykologiska stöd som krävs erbjuds dem som arbetar med att skydda brottsoffer, i syfte att motverka försämrad psykisk hälsa. Ur personalsynpunkt bör detta utgöra ett obligatoriskt krav och inte ett frivilligt alternativ.

5.5 EESK ställer sig positiv till att kommissionen erkänner att det behövs mer "utbyte av information och erfarenhet av lagföring, skydd mot eller förhindrande av brott, kampanjer för att öka medvetenheten, samarbete med den privata sektorn samt uppmuntran till självreglering". I detta sammanhang skulle EESK vilja framhålla att arbetsplatsen måste tas i beaktande. Detta skulle bidra till att öka arbetsgivares och arbetstagares medvetenhet om sin skyldighet att rapportera olaglig verksamhet, som kommer i dagen på arbetsplatsen eller i kontakter med kunder/leverantörer ⁽²¹⁾.

5.6 EESK noterar att inga extra kostnader kommer att uppstå när direktivet genomförs. Det finns dock behov av ökade resurser, inbegripet till utredningsarbete, publicitet, utbildning, rådgivning och rättsligt stöd, för att säkerställa att dessa övergrepp undanröjs snarast möjligt.

5.7 Avslutningsvis skulle EESK vilja främja inrättandet av ett **internationellt brottsbekämpningsorgan** med uppgift att utreda sexuella övergrepp mot barn världen över, identifiera och lagföra innehållsdistributörerna och rädda barn från lidande. Det finns flera taktiska metoder ⁽²²⁾ som effektivt skulle kunna minimera tillgången till innehåll och som om de genomförs globalt skulle kunna säkerställa att den internationella reaktionen på dessa brott blir effektivare och snabbare och får större avskräckande verkan.

Bryssel den 15 september 2010

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Mario SEPI

⁽²⁰⁾ Man bedömer att ungefär en tredjedel av dem som begår sexuella övergrepp mot barn är yngre än 18 år (May-Chahal och Herzog, 2003).

⁽²¹⁾ EESK har föreslagit ett EU-projekt – "Europa mot sexuellt utnyttjande av barn: SÄG NEJ!" Se hänvisning till yttrandet i fotnot 1.
⁽²²⁾ Internet Watch Foundation report.